

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: **Kfv.I.37.770/2023/12.**

A tanács tagjai: Dr. Tóth Kincső a tanács elnöke
Dr. Figula Ildikó előadó bíró
Dr. Banu Zsoltné dr. Szabó Judit bíró
Dr. Hajnal Péter bíró
Dr. Heinemann Csilla bíró

A felperes: felperes
(cím1)

A felperes képviselője: Dr. Kocsis Ferenc ügyvéd
(cím2)

Az alperes: Somogy Vármegyei Kormányhivatal
(7400 Kaposvár, Nagy Imre tér 1.)

Az alperes képviselője: Dr. Kovács-Tátrai Szilvia kamarai jogtanácsos

A per tárgya: erdővédelmi bírság tárgyában hozott határozat
jogszerűségének vizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: az alperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat: Pécsi Törvényszék
6.K.700.611/2022/73. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Pécsi Törvényszék 6.K.700.611/2022/73. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt a felperesnek 36.000 (harminchatezer) forint felülvizsgálati perköltséget.

A felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A N. I., II., III., IV. és V. erdőrészek területén 2022. március 16-án B. P. jogosult erdészeti szakszemélyzet súlyos mértékű hántáskárt észlelt, melyet 2022. április 8-án bejelentett, a NÉBIH által rendszeresített B. típusú kárbejelentő lapon a Nemzeti Földügyi Központ felé.

[2] A kárbejelentéssel érintett területen a felperes a vadászatra jogosult.

[3] Az alperes 2022. május 5-én végzésben tájékoztatta a felperest arról, hogy a súlyos hántáskár vizsgálatára hivatalból eljárás indult, és tájékoztatta a felperest a helyszíni szemle időpontjáról.

[4] A 2022. május 17-ei helyszíni szemlén a felperes képviselője, a jogosult erdészeti szakszemélyzet és az alperes képviselője volt jelen. A helyszíni szemlén N. I. erdőrészletben 4, N. IV. erdőrészletben 3, míg N. II. erdőrészletben 6 esetben került sor, egyenként 25nm mintaterülettel a kár felmérésére. A vizsgálat kiterjedt a N. III. és V. erdőrészletek károsodására is, de a minták és becslés alapján ezen erdőrészletekben a károsítás mértéke a 10%-ot nem érte el. A vadkárról a helyszínen jegyzőkönyv készült, melyben a felvétel helye szerinti erdőrészek, a mintakörök területe (25 m²), a mintakörök sorszáma, azok koordinátái kerültek rögzítésre, továbbá az ún. hántott és a nem hántott egyedek száma.

A jegyzőkönyvet a felperes jelen lévő képviselője is aláírta. A jegyzőkönyv egy előre elkészített formanyomtatvány volt, melyen az azt aláírók neve előtt szerepelt: „A jegyzőkönyvben foglaltakat elfogadjuk.”

[5] A 2022. május 17-én megtartott helyszíni szemlén készült jegyzőkönyvet a felperesnek nem kézbesítették. A helyszíni szemle időpontjához képest 1 nappal korábbi, 2022. május 16-ai dátummal hozta meg az alperes SO/ERD/3034-3/2022. számú határozatát, amelyben a felperest, mint a vadászterület vadászatra jogosultját 573.600 Ft erdővédelmi bírság megfizetésére kötelezte, a vadászterületen lévő erdőterületekben – összesen 7,17 ha területen – 10%-ot meghaladó mértékű hántáskár miatt.

[6] Az alperes határozata indokolása szerint az erdészeti szakszemélyzet B. típusú kárbejelentő lapon tett bejelentése után hivatalból indult meg az eljárás az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Evt.) 108. § (3) bekezdése alapján.

[7] A határozat indokolása táblázatban rögzítetten részletezte, hogy a N. I. erdőrészlet hántáskárral érintett területe 1,8 ha, a hántáskár mértéke az erdőrészletben 27,3%, az erdővédelmi bírság mértéke hektárra vetítve 80.000 Ft/ha, és a kivetett erdővédelmi bírság ezen részlet után 151.200 Ft. N. II. erdőrészletben az erdőrészlet hántáskárral érintett területe 3,44 ha-ban került feltüntetésre, a hántáskár mértékét a határozat az erdőrészletben 20,4 %-ban rögzítette, az erdővédelmi bírság mértékét hektáronként 80.000 Ft-ban, így a kivetett erdővédelmi bírság összegét 275.200 Ft-ban határozta meg. N. IV. erdőrészlet hántáskárral érintett területét 1,84 ha-ban rögzítette, a hántáskár mértékét az erdőrészletben 25%-osnak

jelölte, az erdővédelmi bírság mértékét 80.000 Ft hektáronkénti összegben rögzítette, és a kivetett erdővédelmi bírságot e részletre 147.200 Ft-ban határozta meg.

[8] A bírság kiszabásának jogalapjaként az Evt. 111. § (3) bekezdés c) pontját jelölte meg, mely szerint súlyos mértékű a hántáskár, amennyiben a faállomány egyedei a vadászható vadfajok egyedi által történő dörzsölés, hántás következtében 0,5 ha-t meghaladó nagyságú területen a faegyedek 10%-át meghaladó mértékben károsodtak.

[9] A határozat indokolása a büntetési tétel meghatározásaként utalt az Evt. 82. § (1) bekezdésére és a 255/2021. (V. 18.) Kormányrendelet 1. és 3. §-ára, rögzítve azt, hogy a károsítással érintett terület után hektáronként a károsítás mértékétől függően 20.000 Ft-tól 200.000 Ft-ig terjed a bírság összege.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[10] Az alperes határozatával szemben a felperes keresettel élt, amelyben a határozat megsemmisítését kérte. A felperes szerint az Evt. 111. § (3) bekezdés c) pontjában megjelölt, az erdővédelmi bírság alapjául szolgáló felperesi tevékenység nem valósult meg, a bírság kiszabásához szükséges károsodás mértéke nem állt fenn.

[11] Keresetében hivatkozott arra, hogy nem került bizonyításra, hogy mennyi faegyedből mennyi károsodott, nem bizonyított, hogy 0,5 ha-t meghaladó nagyságú egybefüggő területen történt a károsodás, így a bírság kiszabásának nincs jogalapja. Álláspontja szerint az alperes azt sem igazolta, hogy az egyes faegyedek egyáltalán vadászható faj által károsodtak volna.

[12] A kereset szerint a felvett károk jellege, mértéke csekély, erdei haszonvételnek minősül, a vad az erdei életközösség része.

[13] A kereseti kérelem szerint a bírság összegének megállapítása sem felelt meg a jogszabályoknak egyik földrészletben sem.

[14] A felperes szerint a felvett mintaterületek adatai alapján nem állapítható meg, hogy a károsítás 0,5 ha összefüggő területen következett volna be.

Emellett hivatkozott a vad védelméről, vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény (a továbbiakban: Vtv.) 79. § (1) bekezdés a), b), d), e) pontjaira, utalva arra, hogy a földhasználó köteles a vadkár elhárításában, csökkentésében közreműködni, és köteles a vadászatra jogosultat haladéktalanul értesíteni – ehhez képest a felperes részére ilyen jelzés nem érkezett.

[15] Bizonyítási indítványa volt a helyszíni szemle időpontjában alperes által használt GPS-készülék hitelesítési bizonylata beszerzése, és kérte az alperes kötelezését arra, hogy igazolja, mely egyedileg azonosított növény, mikor, milyen állatfajta tevékenységétől károsodott, és tételesen mutassa ki, melyek azok a vadkárok, amelyek 2021. május és 2022. május közötti időszakban keletkeztek. Álláspontja szerint ugyanis kizárólag az utolsó ciklusban frissen keletkezett károk esetében lett volna helye a bírság kiszabásának. A per folyamán igazságügyi szakértő kirendelését kérte annak tisztázására, hogy történt-e károsodás, s hogy a károsítás súlyosnak minősül-e.

[16] Az alperes védírata ismeretében hivatkozott arra is, hogy a helyszíni szemlén szóban jelezte, hogy a jegyzőkönyv állításaival nem értett egyet. Sérelmezte, hogy a helyszíni szemlén nem figyelmeztették jogaira és kötelezettségeire.

[17] Az alperes védíratában a felperes keresetének elutasítását indítványozta.

[18] Vitatta azt a felperesi állítást, hogy a vizsgált faállomány kora miatt a károsítás nem értelmezhető. A védírat részletezte, hogy a mintavételre 2,82 m sugarú, 25 m² területű körökben került sor, a körök középpontjának koordinátái rögzítésre kerültek.

[19] Hangsúlyozta, hogy az erdőrészek hántáskárral érintett egybefüggő vizsgált területe meghaladta a 0,5 ha-t, a természetben való összefüggés pedig igazolja, hogy semmilyen természetes vagy mesterséges határ nem osztotta meg a vizsgált területeket.

[20] Hangsúlyozta, hogy a felperes képviselőjében jelen lévő személy a helyszínen minden egyes mintavételi pontján jelen volt, a jegyzőkönyvet, az abban foglaltakat elfogadva, ellenjegyezte. Kifogást a mintavétel módszere ellen nem emelt, a károkat pedig fényképezőgéppel rögzítette. A védírat szerint a felperes képviselője a helyszíni szemlén a becsült kár mértékével is egyetértett. Azzal is egyetértett, hogy a kárt vadászható nagyvad okozta.

[21] Utalt arra is, hogy az erdőgazdálkodónak a vadgazdálkodó felé fennálló kötelezettségei nem képeznek mérlegelési szempontot az erdővédelmi bírság kiszabásánál.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[22] A Pécsi Törvényszék a részletes bizonyítási eljárás alapján, F. N. igazságügyi szakértő szakértői véleménye ismeretében a felperes kereseti kérelmét részben alaposnak találta, ezért az alperes határozatát a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 92. § (1) bekezdés b) pontja és 89. § (1) bekezdés b) pontja alkalmazásával megsemmisítette, és az alperest új eljárásra kötelezte.

[23] Ítélete indokolásában idézte az Evt. 108. § (3) bekezdését, mely szerint a vadászatra jogosult erdővédelmi bírságot köteles fizetni, ha a vadászható vadfajok által az erdő felújítása, illetve felújítása veszélybe kerül, valamint, ha az erdő faegyedei dörzsölés vagy hántás miatt súlyosan károsodtak. Idézte az Evt. 111. § (3) bekezdés c) pontját, mely szerint az Evt. 108. § (3) bekezdése esetében súlyos károsításnak az minősül, ha a faállomány egyedei a vadászható vadfajok egyedi által történő dörzsölés, hántás következtében 0,5 ha-t meghaladó nagyságú egybefüggő területen a faegyedek 10%-át meghaladó mértékben károsodtak.

[24] Az ítélet indokolása részletesen ismertette a bíróság által kirendelt igazságügyi szakértő szakértői véleményét, rögzítve, hogy miután a felperes keresetében vitatta az alperes által alkalmazott mintavételt, mint vizsgálati módszer megfelelőségét, és vitatta azt is, hogy 3 éven belül keletkeztek-e a károk, mindezek olyan szakkérdésnek minősülnek, amely az igazságügyi szakértő bevezetését a perbe indokolták.

[25] Az ítélet indokolása ismertette a szakértői véleménynek azt a részét is, hogy a szakértő szerint az alperes számítási módszere csak bizonyos megkötésekkel alkalmazható a bírság kiszabására. A módszernek azon része, amely az adott erdőrészen belül vizsgált mintaterületeken felvett összes dörzsölt és hántolt egyed, valamint az erdőrészlet károsítással érintett erdőrészen felvett összes mintaegyed hányadosaként állapítja meg az adott erdőrészletre vonatkozó károsítás mértékét, nem alkalmas annak meghatározására, hogy az állományon belül a faegyedek hántás következtében 0,5 ha-t meghaladó nagyságú egybefüggő területen 10%-ot meghaladó mértékben károsodtak-e. Ez a számítási mód ugyanis nem veszi figyelembe azt, hogy az adott mintaterületek közt lehetnek olyanok, amelyeken belül a károsítás kisebb, mint 10%, amennyiben ugyanis az összes károsított egyed aránya megfelelően magas, az magával rántja az alacsony károsítású területeket is a magas károsításúak közé.

[26] A bíróság elfogadta az igazságügyi szakértő szakértői véleményében állított, kár felmérésére alkalmas módszerként azt, hogy a 10%-nál kisebb mértékben károsodott mintaterületeket meghatározó mintaköröket ne vegyék figyelembe a kár meghatározásánál.

[27] Ismertette a szakértői véleményből, hogy a szakértő szerint a II. erdőrésztelen belül a mintaterületek fele (3 mintaterület), a IV. erdőrésztelen belül a mintaterületek 2/3 része (2 mintaterület), a I. erdőrésztelen belül a mintaterületek fele (2 mintaterület) nagyobb volt, mint 0,5 ha. Ezeknél a mintaterületeknél az érintett terület mértéke célszerűen 0,5 ha-ra csökkentendő, mivel ezen érték felett a mintaterület nem szolgáltatathat pontos adatot a károsított terület mértékéről. Ebből következően a II. erdőrésztel esetében a dél-nyugati és az észak-keleti mintaterület kizárásával a károsítással érintett terület nagyságát 1,81 ha-ban, a IV. erdőrésztel esetén a nyugati és a keleti mintaterületek kizárásával a károsítással érintett terület nagyságát 0,46 ha-ban, míg a I. erdőrésztel esetében az északi 2 mintaterület kizárása után a károsítással érintett terület nagyságát 1 ha-ban határozta meg, míg a mintaterületek nagyságával súlyozott kármértéket 41,7%-ban.

[28] A bíróság elfogadta a szakértő véleményét a károsítással érintett terület nagyság meghatározása során, és elfogadta azt a szakértői álláspontot is, hogy a vizsgált kár 3 éven belül alakult ki.

[29] A bíróság elvetette az alperes azon álláspontját, hogy a szakértő által alkalmazott módszer torzítja a károsított földterület meghatározása eredményét, hiszen egyes részterületeket így alaptalanul vont ki a vizsgálat alól, és elvetette azt az alperesi álláspontot is, hogy a károsodás vizsgálata során be kell számítani az átlagba az a részt is, ahol nincs sérült faegyed.

[30] Az ítélet indokolása szerint miután az Evt. 111. § (3) bekezdés c) pontjában meghatározott „egybefüggő terület” meghatározása mibenlétére vonatkozóan a jogalkotó nem adott útmutatást, így a bíróság – segítségül hívva a szakértői véleményben kifejtetteket is – és az Alaptörvény 28. cikkében foglaltakat alkalmazta az értelmezésre, rögzítve azt, hogy a szankciót előíró jogszabály jogalkotói célja az erdő védelmét sértő tevékenység szankcionálása, amely a tényleges károsítással érintett területhez igazodhat, csak az szankcionálható.

[31] A bíróság indokolása szerint a kár ahhoz igazodhat, hogy mekkora a ténylegesen károsított terület. Amennyiben nem egyértelmű, nem pontosan tisztázott a jogszabályi előírás, úgy a jogalkalmazónak kell arra törekedni, hogy kizárólag a károsítással érintett területet mérje fel, jelen esetben azt, hogy pontosan mekkora az a részterület, amely meghaladja a bírságolás alapját képező minimális részterületet.

[32] Az ítélet indokolása utalt arra, hogy a felperes további bizonyítási indítványa teljesítése indokolatlan volt, ugyanis a szakértő megismételte az alperesi vizsgálatot, és bár az alperes által használt műszer pontossága eltért, de annak kicsi az esélye, hogy a károkozás nagyságát érdemben befolyásolta az eltérés. Utalt arra, hogy az alperes fotódokumentációt nem készített, ezért kizárt az alperestől a döntést alátámasztó fotók bekérése. Miután pedig a kárfelvétel nem tételesen, egyedenként történt, így nem értelmezhető az a felperesi indítvány, hogy az egyedileg azonosított faegyed és a károsító állatfajta meghatározására kellett volna nyilatkoznia az alperesnek.

[33] Az ítélet indokolása szerint az alperes alaptalanul hivatkozott arra védiratában, hogy a felperes képviselője a helyszíni szemlén a jegyzőkönyv aláírásával elfogadta a hatósági megállapításokat, ugyanis a jegyzőkönyv aláírása mindezt nem jelenti, és az alperes védiratában alaptalanul hivatkozott arra is, hogy a felperes ellenbizonyítékot nem terjesztett elő a megelőző eljárásban, ugyanis az alperes a helyszíni szemlét követően rövid időn belül érdemben lezárta az ügyet, annak ellenére, hogy a felperes vitatta a hatóság megállapításait, a

szemle jegyzőkönyve nem került megküldésre a felperes részére, és ellenbizonyításra lehetőséget az alperes nem adott.

[34] Az elsőfokú bíróság az alperes részére a megismételt eljárásra azt az iránymutatást adta, hogy a közigazgatási perben beszerzett szakértői vélemény alapulvételével kell döntését meghoznia. Valamennyi, a perben érintett erdőrészlet esetén a szakvéleményben rögzített súlyos károsítással ténylegesen érintett területet kell alapul vennie, és ehhez igazodóan kell újraszámolnia az erdővédelmi bírság összegét.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[35] A jogerős ítélettel szemben az alperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és a bíróság új eljárás lefolytatására és jogszabályoknak megfelelő új határozat hozatalára utasítását kérte.

[36] Az alperes elsőként az ügy érdemére kiható eljárási jogszabálysértésre, a Kp. 20. § (4) bekezdése és a Kp. 85. § (1)-(2) bekezdései sérelmére hivatkozott.

A felülvizsgálati kérelem szerint ugyanis L. T. erdőgazdálkodó és B. P. jogosult erdészeti szakszemélyzet nem kaptak értesítést a perbelépés lehetőségéről, az ítélet nem tartalmazza az értesítés vagy akár a perbevonás elmulasztásának okát sem. Az alperes utalt a Kúria Kfv.37.926/2020/4. számú határozatára, s arra, hogy az érdekeltek perbelépése a bizonyítás szempontjából is érdemi jelentőséggel bírt volna, hiszen B. P. jogosult erdészeti szakszemélyzet a helyszíni szemlén jelen volt.

[37] Az alperes a Kp. 81. § (1)-(2) bekezdései sérelmére, a keresetkiterjesztés tilalmába ütközést azért állította, mert szerinte a felperes a határozattal szembeni kereseti kérelmében nem hivatkozott sem a határozat, sem a megelőző eljárással összefüggésben eljárási jogsérelemre, ezt csak a védírat előterjesztését követően tette, amely pedig a keresetindítási határidő lejártát követő 30 napon túli előterjesztése miatt meg nem engedett keresetkiterjesztésnek minősül.

[38] A felülvizsgálati kérelem szerint az ítélet sérti a Kp. 78. § (2) bekezdését, a bizonyítékok hiányos, nyilvánvalóan okszerűtlen és iratellenes értékelése folytán, valamint téves jogi következtetések miatt az ítélet jogszabálysértő. A bíróság elmulasztotta értékelni a bizonyítékokat egyenként és összességükben, összevetve azokat a megelőző eljárásban megállapított tényállással. Az ítélet indokolása [41]-[43] bekezdéseire hivatkozva sérelmezte, hogy kizárólag a felperesi állítások alapján látta bizonyítottnak az ügyféli jogok oly mértékű sérelmét, amelyek az ügy érdemére is kihatással voltak.

[39] Az alperes álláspontja szerint a megelőző eljárás során a felperest mindvégig megillette a nyilatkozattétel joga, az általa elkészült fotókat is megküldhette volna, s kérhette volna jegyzőkönyv megküldését is. Az alperes szerint a bíróság tévesen zárta ki a felperes által készített fotókat az értékelésből, szerinte ugyanis az inkább bizonyítékul szolgált volna az eljárás során, mint az 1 év elteltével elvégzett szakértő általi helyszíni szemle.

[40] A felülvizsgálati kérelem szerint az ítélet azért is jogsértő, mert a szakvélemény ellentmondásait és téves értékelését figyelembe véve hozta meg döntését. Hangsúlyozta, hogy a szakértő nem állapította meg egyértelműen, hogy az alperes által alkalmazott módszer nem alkalmas a súlyos károsodás megállapítására, mindössze azt, hogy a felperes által javasolt módszer pontosabb a károsítással érintett területrészt meghatározására. Hangsúlyozta, hogy a hatóság szabadon állapíthatja meg, hogy a tényállást milyen bizonyítási eszközzel kívánja rögzíteni, e körben az észszerűség és a célszerűség figyelembevételével kell eljárni. Az általa megelőző eljárás során felvett helyszíni szemlén készült jegyzőkönyv egy ilyen, a

közigazgatási eljárásban nevesített bizonyítási eszköz, mely a helyszínen tapasztaltakat leíró jelleggel tartalmazza. A helyszínen rögzítésre került a megfelelő helyre behúzott jelekkel, strigulákkal, hogy hány sérült egyed talált a hatóság a helyszínen, mindez elegendő volt a kártétel meghatározására.

[41] A felülvizsgálati kérelem szerint az erdőgazdálkodó által elvégzett munkát az alperes hátrányára nem értékelhető.

[42] A felülvizsgálati kérelem jogsértőnek állította az ítéletet az Evt. 111. § (3) bekezdés c) pontjában meghatározott „egybefüggő terület” értelmezése terén is.

Az Evt. 111. § (3) bekezdés c) pontjával a jogalkotó szándéka az volt az erdőben okozott hántáskárnál a 0,5 ha-t meghaladó nagyságú egybefüggő terület kapcsán, hogy a hatóságnak akkor is legyen eljárási kötelessége, amennyiben nem a teljes erdőrészlet területén, hanem ennél kisebb területen van a hántáskár. Tehát ez egy szigorítás a vadgazdálkodóval szemben, a jogalkotó a bírságható terület térmértékének minimumát jelölte meg 0,5 ha-ban.

[43] Ehhez kapcsolódóan az alperes utalt arra, hogy a bíróság ítélete a jogalkotó által védeni kívánt értéket az indokolás [108] pontjában tévesen azonosította. Az alperes álláspontja szerint, ha az lett volna a jogalkotó célja, amit a bíróság megfogalmazott, akkor vagy a bírság összege, vagy a károsítással érintett egybefüggő terület 0,5 hektáronként való meghatározását írta volna elő, ez utóbbi esetben a bírságrendeletben is 0,5 hektáronként állapította volna meg a jogalkotó a szankció összegét.

[44] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében az ítélet hatályban való fenntartására tett indítványt, álláspontja szerint a felülvizsgálni kért ítélet jogszabályoknak megfelelő volt.

[45] A felperes szerint a bíróság nem sértette meg a Kp. 20. § (4) bekezdését azzal, hogy nem vonta perbe és nem értesítette az erdőgazdálkodót és az erdészeti szakszemélyzetet. Ezen személyek érdekelti minőségének bizonyítottnak is kell lennie, ezt az alperesnek is meg kellett volna jelölnie, azaz, hogy az erdővédelmi bírság milyen hatással van az ő jogi helyzetükre.

[46] A felperes szerint a Kp. 85. § (1) és (2) bekezdéseire az alperes azért hivatkozott alaptalanul, mert a hatóság védíratából, csak közigazgatási perben vált ismertté a felperes számára, hogy az alperes mire is hivatkozik, ezért a védíratban foglaltakra a felperesnek lehetősége volt nyilatkozni, hogy érdekeit jogszerűen védje. A felperes szerint a védírat ismeretében általa tett előadások nem adtak új irányt a közigazgatási pernek, nem változtatták meg kereseti kérelmét.

[47] A felülvizsgálati ellenkérelem szerint a Kp. 78. § (2) bekezdésére vonatkozó jogsérelem állításnál a felülvizsgálati kérelem nem adta elő, hogy a közigazgatási perben eljáró bíróság bizonyítási eszközöknél külön-külön melyik szabályt sértette meg az ügy érdemére kiható módon azzal, hogy valamely bizonyítási eszközt miként és milyen eredménnyel értékelt.

[48] A felperes álláspontja szerint az Evt. 111. § (3) bekezdés c) pontjához kapcsolódó bírósági értelmezés helyes.

A Kúria döntése és jogi indokai

[49] A felülvizsgálati kérelem alaptalan az alábbiak miatt.

[50] A Kúria a Kp. 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 108. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelem és felülvizsgálati ellenkérelem keretei között a felülvizsgálni kért ítéletet megvizsgálta, majd e vizsgálat eredményeként megállapította, hogy az elsőfokú

bíróság a tényállást kellő mértékben feltárta, az alkalmazandó jogszabályokat pontosan ismertette, azokat helyesen értelmezte, az ügy érdemére kiható eljárási jogsértést a közigazgatási per során nem vétett. A Pécsi Törvényszék ítéletével és annak jogi indokolásával a Kúria egyetért, és csak a felülvizsgálati kérelem és felülvizsgálati ellenkérelemre tekintettel jegyzi meg az alábbiakat.

[51] A Kúria a felülvizsgálati kérelemben állított jogsérelmeket a felülvizsgálati kérelem sorrendjében vizsgálta.

[52] Az alperes eredménytelenül hivatkozott a Kp. 20. § (4) bekezdésének sérelmére, azaz arra, hogy az erdőgazdálkodót és a jogosult erdészeti szakszemélyzetet az érdekeltkénti perbelépés lehetőségéről a bíróságnak tájékoztatni kellett volna.

A bírósági gyakorlat egységes abban, hogy a Kp. 20. § (4) bekezdésében előírt, az ismert érdekelt perbelépés lehetőségéről történő értesítési kötelezettsége a bíróságot csak akkor terheli, amennyiben az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jut, hogy a felperes keresete alapján hozandó ítéleti rendelkezés kiterjedhet az érintett személyre is. (Kfv.37.569/2023/7., Kfv.37.549/2022/8.) Ugyanakkor közigazgatási per irataiból megállapítható, hogy a Pécsi Törvényszék helyesen alkalmazta a Kp. 20. § (4) bekezdését, az érdekeltkénti perbelépés lehetőségéről történő értesítés vizsgálata érdekében eljárási cselekményeket is tett a keresetlevél beérkezése után azzal, hogy az alperest nyilatkoztatta arról, hogy kézbesítve lett-e az alperes részéről felülvizsgálati kérelemben megjelölt két személynek a határozat, s ennek ismeretében döntött úgy, hogy e személyek nem minősülnek olyan szereplőnek, akiknek az érdekeltkénti perbelépéséről történő értesítést a bíróságnak meg kellene tennie. Peradat van arra, hogy az alperes sem vonta be a két személyt ügyfélként a hatósági eljárásba, őket a határozati döntésről is csak tájékoztatta. A felperest terhelő bírságot megállapító határozat kapcsán nem állapítható meg az erdőgazdálkodó és az erdészeti szakszemélyzet közjogi jogviszonyhoz kötődő jogát, jogos érdekét érintő tény, amely indokoltá tette volna az érdekeltkénti értesítésüket.

[53] Az alperes eredménytelenül hivatkozott felülvizsgálati kérelmében arra is, hogy az érdekeltkénti perbelépésről történő tájékoztatás elmaradásáról az elsőfokú bíróság nem adott számot, s ezzel jogsértő mulasztása van, ugyanis a közigazgatási bíróságnak csak akkor van indokolási kötelezettsége ezzel összefüggésben, amennyiben a közigazgatási per szereplői részéről az érdekeltkénti perbelépés lehetőségéről történő tájékoztatás iránti kérelem előterjesztésre kerül, ilyen azonban az alperes részéről előterjesztésre nem került.

[54] A felülvizsgálati ellenkérelem helyesen mutatott rá arra, hogy a felülvizsgálati kérelem nem tartalmazza azt az alperesi érvelést, hogy az alperes által megjelölt két személynek milyen érdeke van egy erdővédelmi bírság kiszabása tárgyú határozat jogszerűsége kérdéséhez. Itt indokolt megjegyezni, hogy a felülvizsgálati kérelem az érdekeltkénti perbelépés kérdését eredménytelenül hozta összefüggésbe a bizonyítás kérdésével, a két jogintézmény egymástól független.

[55] Itt jegyzi meg a Kúria, hogy az elsőfokú bíróság helyesen alkalmazta az érdekeltkénti perbelépés lehetőségéről történő tájékoztatásra vonatkozó szabályokat akkor is, amikor /38. sorszámú végzésével az Alapvető Jogok Biztosát értesítette az érdekeltkénti perbelépésről, az Alapvető Jogok Biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 33. § (3) bekezdése szerint (Kfv.37.158/2024/7. – BH2024.275).

[56] A felülvizsgálati kérelem alaptalanul hivatkozott a kereseti kérelmen történő túlterjeszkedésre, a Kp. 85. § (1) bekezdés sérelmére, arra, hogy az ítélet a keresetkiterjesztés tilalmába ütközik.

A Kúria elsőként indokoltnak tartja kiemelni, hogy a felülvizsgálati kérelem állításával ellentétben a felülvizsgálni kért ítélet indokolása [41]-[42]-[43] pontjaiból nem vonható le

olyan következtetés, hogy a Pécsi Törvényszék az ügyféli jogok olyan mértékű sérelmét állapította volna meg, amelyek az ügy érdemére kihatással lettek volna. Hangsúlyozandó, hogy az elsőfokú bíróság nem eljárási hibára alaptóttan döntött az alperes határozatának a megsemmisítéséről. Maga a felülvizsgálati kérelem idézi többek között az ítélet [42] pontját is, amelynek második mondata kifejezetten utal arra, hogy a feltárt eljárási hibának nem volt jelentősége az ügy érdemi elbírálása körében.

[57] A keresetváltoztatás és keresetkiterjesztés körében a Kúria gyakorlata egységes, a Kp. 85. § (1) bekezdése a bíróság döntési jogkörét rögzítve kimondja, hogy a bíróság a közigazgatási tevékenység jogszerűségét a kereseti kérelem korlátai között vizsgálja, ugyanakkor a Kp. 86. § (1) bekezdése szerint az ítéletben a perben érintett valamennyi kereseti kérelemről döntést kell hozni. A Kúria joggyakorlatában következetesen érvényesíti ezen eljárásjogi rendelkezéseket, azok megsértését pedig az ügy érdemére kiható eljárási szabályszegésként értékeli. (Kfv.37.921/2021/5., Kfv.V.35.425/2021/11., Kfv.37.744/2023/10.) Jelen közigazgatási jogvita irataiból megállapítható, hogy a felperes a határozat kézhezvételét követően előterjesztett kereseti kérelmében nem hivatkozott eljárásjogi jogsértésre, ugyanakkor az alperes felülvizsgálni kért határozata sem tulajdonított jelentőséget a bizonyítás szempontjából annak, hogy a felperes helyszíni szemlén jelenlévő képviselője a jegyzőkönyvet aláírta. Erre az alperes elsőként a védíratában hivatkozott, és ekkor először érvelt azzal, hogy a bizonyításra a felperesnek a közigazgatási perben már nincs lehetősége. A felperesnek a közigazgatási perben védekezési joga gyakorlásával lehetősége volt cáfolni az alperes védíratban tett állítását, és hivatkozni arra, hogy nyilatkozattételi jogát nem gyakorolhatta, továbbá megjelölhette, hogy az alperes mely magatartása akadályozta a megelőző eljárásban való bizonyításban. Ezzel az érveléssel a felperes arra kívánt rámutatni, hogy a közigazgatási perben való bizonyítástól nincs elzárva. Ez olyan okfejtés volt, amely a kereseti kérelemhez való kötöttségre tekintet nélkül előterjeszthető volt, azt az elsőfokú bíróság helyesen vizsgálta.

[58] Itt jegyzi meg a Kúria, hogy a közigazgatási jogvita során senki nem hivatkozott arra, ezért a Kúria sem tulajdonított ennek jelentőséget, hogy addig, amíg a helyszíni szemléről készült jegyzőkönyv dátuma 2022. május 17., az ennek eredményeként hozott határozaton szereplő dátum 2022. május 16. volt. Mindezt csak arra figyelemmel jegyzi meg a Kúria, hogy a határozaton szereplő időbélyegző szerinti 2022. május 19-i dátum is alátámasztja, hogy a megelőző eljárásban a felperes el volt zárva az érdemi védekezéstől.

[59] A felülvizsgálati kérelem eredménytelenül hivatkozott a szakértői bizonyítás ellentmondásaira, téves értékelésére, s ezzel összefüggésben az ítélet jogszabályellenességére.

Egységes a Kúria gyakorlata abban, hogy a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülrértékelésére és így a szakértői véleményhez kapcsolódó bírósági értékelés felül- vagy újraértékelésére is csak kirívóan okszerűtlen értékelés, vagy ellentmondás esetén kerülhet sor. Ugyanakkor az alperes felülvizsgálati kérelme sem lényeges ellentmondást, sem kirívó okszerűtlenséget nem tudott állítani, mert a felülvizsgálati kérelem szakértői véleménnyel szembeni támadása abból a feltevésből indult ki, hogy a szakértő nem állapította meg egyértelműen, hogy az alperes által alkalmazott módszer nem alkalmas a súlyos károsítás megállapítására. Ugyanakkor a Kúria rámutat, hogy arra az alperes sem hivatkozott, hogy a szakértő által meghatározott módszer alkalmatlan lenne a súlyos hántáskár megállapítására.

[60] Amennyiben az alperes által sem vitatottan, nincs olyan jogszabályban meghatározott, vagy szakmailag elfogadott módszer, amelyet a hatóságnak alkalmaznia kell az Evt. 108. § (3) bekezdés c) pontjában megjelölt, vadászható vadfajok egyedei által okozott hántáskár meghatározására, és a felperes kereseti kérelme vitatta az alperes által alkalmazott módszer megfelelőségét, az elsőfokú bíróság helyesen azonosította szakkérdésként a kár meghatározásának módszerét, és rendelt el szakértői bizonyítást. A felülvizsgálni kért ítélet

rendkívül részletesen ismertette a beszerzett szakértői véleményt, annak kiegészítését, a felek közigazgatási perben szakértői véleményre adott észrevételét, és a felek szakértői véleménnyel szemben tett kifogásaira szükséges mértékben tért ki az indokolásban.

[61] Az alperes felülvizsgálati kérelemben is megjelenő, szakértői véleménnyel szembeni kritikája összefügg az Evt. 111. § (3) bekezdése c) pontja felülvizsgálati kérelemben is kifogásolt értelmezése kérdésével.

[62] Az Evt. 111. § (3) bekezdés c) pontja a közigazgatási bírság mértékének megállapítása tekintetében súlyos károsításnak nevezi, ha a faállomány egyedei a vadászható vadfajok egyedei által történő dörzsölés, hántás következtében 0,5 ha-t meghaladó nagyságú egybefüggő területen a faegyedek 10%-át meghaladó mértékben károsodtak.

A jogalkotó több konjunktív feltétel meglétét írja elő a súlyos károsítás megállapíthatóságához. Egyrészt megköveteli, hogy a faállomány egyedei sérüljenek, másrészt, hogy vadászható vadfajok egyedei okozzanak kárt, harmadrészt, hogy a kárt dörzsölés vagy hántás okozza, előírja továbbá, hogy 0,5 ha-t meghaladó nagyságú egybefüggő területen legyen a kár, és előírja, hogy a faegyedek 10%-ot meghaladó mértékben károsodjanak.

[63] A jogalkotó akkor, amikor a súlyos károsításhoz köthető terület nagyságát meghatározza, nem az erdészeti nyilvántartás szerinti erdőrészlet fogalmát használja. Itt kell utalni arra, hogy maga alperes sem erdőrészlethez igazodva állapította meg a hántáskár mértékét a N. I. és IV. területen.

[64] Az erdővédelmi bírság mértékéről és kiszámításának módjáról szóló 255/2021. (V. 18.) Kormányrendelet 3. §-a az Evt. 108. § (3) bekezdése szerinti erdővédelmi bírság mértéke meghatározásánál is – utalva az Evt. 111. § (3) bekezdésre is –, „károsítással érintett terület” fogalmát használja, és nem az erdőrészlet fogalmát. Ugyancsak az „érintett terület” kifejezést használja a NÉBIH által közzétett, az erdővédelmi bírsághoz kapcsolódóan kitöltendő kárbejelentő lap kitöltési útmutatója is (<https://portal.nebih.gov.hu>). Fentiek miatt az elsőfokú bíróság okszerűen fogadta el a kirendelt szakértő módszere szerinti, hántáskárral érintett terület nagyságának meghatározását, hiszen a károsítás szempontjából összefüggő területek vehetők csak figyelembe az érintett terület meghatározásakor és az erdővédelmi bírság kiszabásakor.

[65] Az elsőfokú bíróság – a felülvizsgálati kérelem állításával ellentétben – az erdővédelmi törvény célját és az Evt. 111. § (3) bekezdés c) pontjával összefüggésben a jogalkotó célját nem a felperes érdekét védve állapította meg. A felülvizsgálati kérelemben hivatkozottakkal szemben az indokolás [110] pontja szerint a jogalkotó célja az erdő védelmét sértő tevékenység szankcionálása volt. A Kúria ezt annyiban egészíti ki, hogy az Evt. Preambulumából is következően a szabályozás célja az erdei életközösség nélkülözhetetlen fennmaradása, az erdő védőhatása és termékei (hozamai) biztosítása érdekében az erdő szakszerű kezelése, és a károsító hatásoktól, a túlzott használattól és igénybevételtől való megóvása, a növény- és állatvilág sokféleségének, az erdei életközösség dinamikus és természetes egységének megőrzése. Ugyanakkor az erdei életközösségnek a vadállomány is elengedhetetlen része, ez a vadállomány azonban nem veszélyeztetheti az adott életközösség egyensúlyát, ezért a túl magas vadlétszám esetén indokolt az illetékes vadászati hatóságnál a vadállomány apasztásának a kezdeményezése.

[66] A fentiek alapján a Kúria megállapította, hogy a felülvizsgálni kért ítélet a jogszabályoknak megfelelt, az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértést nem követett el, a felülvizsgálni kért ítélet Kúria közzétett határozatától jogkérdésben nem tért el, ezért a Kúria a Kp. 121. § (2) bekezdése alkalmazásával a támadott határozatot hatályában fenntartotta.

A döntés elvi tartalma

[67] *Az erdőről, az erdő védelméről és erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény 110. § (3) bekezdés c) pontjában szereplő „egybefüggő terület” fogalma nem azonosítható az erdészeti hatóság nyilvántartása szerinti erdőrészlettel, hanem a károsítással érintett és a károsítás szempontjából összefüggő területet jelenti.*

Záró rész

[68] A Kúria a felülvizsgálati kérelemről a Kp. 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Kp. 107. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül határozott, figyelemmel arra, hogy a felek tárgyalás tartását nem kérték.

[69] A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték, az alperesnek az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés c) pontjából következő személyes illetékmentessége folytán az állam terhe.

[70] A Kúria a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 102. § (1) bekezdése alapján az alperest kötelezte a felülvizsgálati eljárásban felperesnél felmerült perköltség megfizetésére, melynek összegét a felülvizsgálati ellenkérelemben közölt összeggel azonos módon, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése figyelembevételével határozta meg.

[71] Az ítélettel szemben további felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2024. november 21.

Dr. Tóth Kincső s.k. a tanács elnöke, Dr. Figula Ildikó s.k. előadó bíró, Dr. Banu Zsoltné dr. Szabó Judit s.k. bíró Dr. Hajnal Péter s.k. bíró, Dr. Heinemann Csilla s.k. bíró